

**You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Niemiedialne w Polsce, popularne za granicą – Mistrzostwa Świata w piłce nożnej kobiet

Author: Sylwia Ryszawy

Citation style: Ryszawy Sylwia. (2019). Niemiedialne w Polsce, popularne za granicą – Mistrzostwa Świata w piłce nożnej kobiet. M. Zowisło, J. Kosiewicz (red.), "Sport i turystyka w perspektywie nauk społecznych : tradycja i współczesność" (S. 168-179). Kraków : Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Sylvia Ryszawy

Uniwersytet Śląski w Katowicach

Niemedialne w Polsce, popularne za granicą – Mistrzostwa Świata w piłce nożnej kobiet

Streszczenie: Celem badań było określenie stopnia prezentowania przez media oraz prasę sportową informacji dotyczących Mistrzostw Świata w piłce nożnej kobiet oraz ich treści. Analizie poddane zostały wieczorne wydarzenia sportowe czterech stacji telewizyjnych cieszących się największą oglądalnością: TVP1, TVP2, TVN, Polsat oraz prasa sportowa – „Piłka Nożna”, „Przegląd Sportowy”, „France Football”. Badania przeprowadzone zostały od 6 czerwca do 8 lipca 2019 roku. Jak pokazują wyniki badań, kobiecy mundial jest nie tylko medialnie marginalizowany, ale komunikaty, które się do niego odnoszą, niejednokrotnie wprowadzają odbiorcę w błąd podając nierzetelne, nieprawdziwe informacje.

Słowa kluczowe: sport kobiet, piłka nożna, Mistrzostwa Świata

Wprowadzenie

Początki kobiecego futbolu związane były ze zmianami społeczno-obyczajowymi, a w szczególności z działalnością ruchu sufrażystek. Kobiety przez lata walczyły o możliwość uczestnictwa w Igrzyskach Olimpijskich oraz uprawianie dyscyplin sportowych, często uznawanych za „męskie”. Powstawanie kobiecych drużyn piłkarskich oraz wzrastające zainteresowanie tą dyscypliną niejednokrotnie spotykało się z niechęcią społeczeństwa. „We wszystkich krajach kobiecość i piłka nożna były postrzegane jako sprzeczność, która mogła być tolerowana tylko w »humorystycznej« sytuacji”¹. Piłkarskie rozgrywki kobiet cieszyły się jednak tak dużym zainteresowaniem, że w 1920 roku na meczu pomiędzy Dick Kerr’s Ladies – St. Helen’s Ladies, na stadionie w Liverpoolu zasiadało 53 000 widzów².

---

¹ G. Pfister, K. Fasting, S. Scaton, B. Vázquez, *Women and football – a contradiction? The beginnings of women’s football in four European countries*, (w:) S. Scaton, A. Flintoff (red.), *Gender and Sport: A reader*, Routledge, London, New York 2012, s. 72.

² G. Kuhn, *Soccer vs. the State: Tackling Football and Radical Politics*, PM Press, Oakland 2011, s. 17.

Rozwój kobiecej piłki nożnej postępował powoli. Kobiety rozpoczęły zmagania piłkarskie na Mistrzostwach Świata 61 lat później niż mężczyźni³, a na Igrzyskach Olimpijskich 96 lat po pierwszych rozegranych meczach piłkarskich mężczyzn⁴.

Z dostępnych raportów⁵ wynika, że piłka nożna jest sportem zarezerwowanym dla mężczyzn, a kobiety są od nich mniej aktywne fizycznie. Należy jednak mieć na uwadze, że „piłka nożna dla dziewcząt i kobiet jest jedną z najszybciej rozwijających się dyscyplin sportowych na świecie zarówno pod względem uczestnictwa, jak i organizacji”⁶. Wybór przez kobiety kariery piłkarki niesie jednak za sobą pewne ograniczenia, narażając je na podwójną stygmatyzację. Pierwsza z nich odnosi się do podejmowania aktywności, która uznawana jest za męską⁷, przeciwstawiając się tradycji i panującym obyczajom. Druga dotyczy ciała kobiety-sportowca, które przez wykonywanie ćwiczeń fizycznych przeczy stereotypom kobiecego wyglądu⁸.

Poza toczonymi dyskusjami dotyczącymi płci i kobiecego ciała, wiele uwagi poświęca się medialnemu marginalizowaniu sportu kobiet. Z badań przeprowadzonych przez Urszulę Kluczyńską⁹ wynika, że podczas prezentowanych w telewizji wydarzeń sportowych wiele dyscyplin (m.in. piłka nożna)

³ Pierwsze Mistrzostwa Świata w piłce nożnej kobiet odbyły się w 1991 roku, Mistrzostwa Świata w piłce nożnej mężczyzn w 1930 roku.

⁴ Mężczyźni rozpoczęli zmagania piłkarskie na Igrzyskach Olimpijskich w 1900, kobiety w 1996.

⁵ R. Włoch, M. Szymborska, *Sport kobiet w Polsce. Zaproszenie do diagnozy*, projekt społeczny 2012; Raport, *Aktywność sportowa Polaków*, TNS Polska, wrzesień 2015; Główny Urząd Statystyczny, *Uczestnictwo w sporcie i rekreacji ruchowej w 2016 r.*, Warszawa 2017; Ministerstwo Sportu i Turystyki, *Bariery równouprawnienia płci w sporcie*, raport przygotowany przez R. Włoch oraz zespół badawczy: K. Skóra, K. Szankin, E. Szeptycka.

⁶ S. Agergaard, *Current patterns and tendencies in women's football migration: outsourcing or national protectionism as the way forward?* (w:) R. Elliott, J. Harris (red.), *Football and Migration: Perspectives, Places, Players*, Routledge, 2015, s. 127.

⁷ Badania przeprowadzone na grupie 223 osób potwierdzają, iż piłka nożna uznawana jest za męską dyscyplinę sportu. Więcej na ten temat: J. Klimczak, *Męskie versus kobiece? Stereotypy w postrzeganiu dyscyplin sportowych*, (w:) R. Kossakowski, K. Stachura, A. Strzałkowska, M. Żadkowska (red.), *Futbol i cała reszta. Sport w perspektywie nauk społecznych*, Wyd. Orbis Exterior, Szczółki 2013, s. 47-56.

⁸ H. Jakubowska, *Sport jako pole (re)produkowania płci kulturowej*, (w:) T. Sahaj (red.), *Pogranicza współczesnego sportu. Ujęcie społeczne*, Wyd. Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego, Poznań 2009, s. 60-61; K. Kornacka, *Nierówność płci w sporcie*, (w:) R. Kossakowski, L. Michałowski (red.), *Sport – sportowcy – kibice. Perspektywa socjologiczna*, Wyd. Orbis Exterior, Szczółki 2013, s. 90.

⁹ U. Kluczyńska, *Konstruowanie relacji między rodzajami w sporcie. Analiza telewizyjnych wiadomości sportowych*, (w:) K. Slany, B. Kowalska, M. Ślusarczyk (red.), *Kalejdoskop genderowy. W drodze do poznania płci społeczno-kulturowej*, Wyd. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2011, s. 383-400.

przedstawionych jest wyłącznie w odniesieniu do mężczyzn. Jak słusznie zauważa Honorata Jakubowska, brak kobiecej piłki nożnej w mediach „tworzy i reprodukuje mniejsze znaczenie tego sportu”¹⁰.

Wyniki badań własnych

Celem niniejszych badań było określenie stopnia prezentowania przez media oraz prasę sportową informacji dotyczących Mistrzostw Świata w piłce nożnej kobiet oraz ich treści.

W ramach badań analizie poddane zostały wieczorne wydarzenia sportowe czterech stacji telewizyjnych cieszących się największą oglądalnością: TVP1, TVP2, TVN, Polsat. Analizie podlegały 4 wydarzenia sportowe każdego dnia. Badania przeprowadzone zostały od 6 czerwca do 8 lipca 2019 roku. Okres ten został wyznaczony z uwagi na odbywające się od 7 czerwca do 7 lipca we Francji Mistrzostwa Świata w piłce nożnej kobiet. Dodatkowo analiza wydarzeń sportowych dzień przed rozpoczęciem mistrzostw oraz dzień po ich zakończeniu miała na celu weryfikację komunikatów odnośnie do ewentualnych zapowiedzi rozgrywek i ich podsumowania. Łącznie przeanalizowanych zostało 127 wydarzeń sportowych¹¹, których czas trwania wyniósł 5 godzin i 44 minuty. Materiał był nagrywany, a następnie kilkakrotnie oglądany w celu uzupełnienia autorskiego arkusza badań oraz dalszej analizy ilościowo-jakościowej.

Drugim elementem badań była analiza prasy sportowej pod kątem prezentowania w niej informacji dotyczących celu badań. Analizie poddany został tygodnik „Piłka Nożna” oraz dziennik „Przegląd Sportowy”. W obu przypadkach badanie obejmowało wszystkie numery czasopism wydane podczas trwania rozgrywek i po jednym numerze wydanym bezpośrednio przed rozgrywkami oraz po ich zakończeniu, łącznie – 6 numerów tygodnika „Piłka Nożna” oraz 27 numerów dziennika „Przegląd Sportowy”. Analiza obejmowała również jeden numer tygodnika „France Football” wydany przed rozpoczęciem mistrzostw.

---

¹⁰ H. Jakubowska, *Dlaczego kobiety nie oglądają piłki nożnej kobiet?* (w:) R. Kossakowski, J. Kurowski, J. Nowakowski (red.), *Modern futbol a świat kibiców. Interdyscyplinarne studia nad kulturą futbolu*, Wyd. Orbis Exterior, Pszczółki 2015, s. 79.

¹¹ W dniach: 21.06, 22.06, 28.06, 29.06 wydarzenia sportowe nadawane przez stację TVP1 nie były emitowane z uwagi na transmisję spotkań reprezentacji Polski w rozgrywkach Ligi Narodów FIVB. Nie odbyła się również emisja wydarzeń sportowych 16.06 na stacji TVP2 z powodu transmisji meczu ME U-21 Polska-Belgia.

„Pozostajemy przy futbolu, ale zmieniamy płęć”¹² – analiza wieczornych wydarzeń sportowych

W wieczornych wydarzeniach sportowych łącznie zaprezentowanych zostało 590 komunikatów, spośród których aż 76% dotyczyło sportu mężczyzn, a 14% sportu kobiet. 6% komunikatów odnosiło się do sportów oraz wydarzeń prezentowanych wspólnie dla kobiet i mężczyzn. 4% z komunikatów zostało skategoryzowane jako „neutralne” – nie dotyczące wyników sportowych ani bezpośrednio sportu mężczyzn i kobiet. Były to informacje dotyczące między innymi nowych koszulek dla reprezentacji Polski w piłce nożnej przygotowanych na 100-lecie PZPN, przesłuchania byłego szefa UEFA Michela Platinię czy decyzji MKOI dotyczącej wyboru gospodarza zimowych Igrzysk Olimpijskich w 2026 r.

Wśród sportów mężczyzn największa liczba komunikatów odnosiła się do piłki nożnej (43%). Na drugim miejscu znalazła się piłka siatkowa (12%), a na trzecim boks (10%). Warto zwrócić uwagę, iż różnica pomiędzy liczbą prezentowanych wiadomości dotyczących piłki nożnej i piłki siatkowej wynosiła aż 142 komunikaty. Można więc wnioskować, iż piłka nożna to niezaprzeczalnie najpowszechniej prezentowany sport w wydarzeniach sportowych w Polsce. Pomimo przerwy w rozgrywkach ligowych i znikomych informacji dotyczących polskiej ekstraklasy, wydarzenia piłkarskie zajmowały najwięcej czasu antenowego (33%). Na rezultat ten wpłynęły przede wszystkim – trwające w czasie prowadzenia badań –piłkarskie wydarzenia: mecze półfinałowe i finałowe Ligi Narodów UEFA, Mistrzostwa Europy U-21, rozgrywki Copa America czy eliminacje do Mistrzostw Europy z udziałem reprezentacji Polski. Łącznie zaprezentowanych zostało 17 dyscyplin w odniesieniu do mężczyzn, w których suma komunikatów wyniosła 449.

W ciągu 33 dni badań, wśród 127 obejrzanych i poddanych analizie wydarzeń sportowych, aż w 48 nie pojawiła się żadna informacja dotycząca sportu kobiet – również komunikaty o sporcie wspólnym – co stanowiło 38% wieczornych wydarzeń sportowych. Z uwagi na brak informacji o sporcie kobiet można wnioskować o braku ważnych rozgrywek z ich udziałem i/lub braku ich aktywności sportowej. Komunikaty zaprezentowane w odniesieniu do sportu kobiet pozwalają na wysunięcie jednego głównego wniosku – najpopularniejszym sportem w Polsce, prezentowanym przez media, uprawianym przez kobiety, jest piłka siatkowa. Z 81 komunikatów odnoszących się do kobiecego sportu aż 52% dotyczyło piłki siatkowej. Niewątpliwie na wynik ten miały wpływ trwające w czasie prowadzenia badań rozgrywki Ligi Narodów z udziałem kobiecej reprezentacji naszego kraju. Drugą najczęściej prezentowaną dyscypliną w odniesieniu do kobiet

¹² Wypowiedź prezentera wieczornych wydarzeń sportowych TVP2 z dnia 4.07.2019.

był tenis (25%). Zaskakujące, iż na trzecim miejscu uplasował się sport uznawany za męski – piłka nożna (12%). Ze wszystkich komunikatów dotyczących sportu kobiet, 10 zaprezentowanych zostało w odniesieniu do odbywających się we Francji Mistrzostw Świata w piłce nożnej. Ze względu na niską liczbę wiadomości w odniesieniu do sportów uprawianych przez kobiety (w porównaniu do liczby wiadomości dotyczących sportu mężczyzn) wynik ten można potraktować jako wyróżnienie i dostrzeżenie znaczącego wydarzenia w kobiecej piłce nożnej. Fakt ten dodatkowo potwierdzają transmisje wybranych spotkań, prezentowane na żywo przez TVP Sport (18 z 52 spotkań) oraz wszystkich meczów na stronie tvpsport.pl i w aplikacji mobilnej.

Przekaz dotyczący kobiecego futbolu pozostał jednak bez odpowiedniej zapowiedzi, podsumowania, a przede wszystkim przekazywania aktualnych informacji dotyczących mistrzostw. Analizując pojedyncze wydarzenia piłkarskie mężczyzn, jak np. mecz reprezentacji Polski, dostrzec można dwa elementy: dzień przed wydarzeniem – zapowiedź spotkania, w dniu meczu lub dzień po nim – podsumowanie. To, co w przypadku męskiej piłki wzbudza przekonanie o profesjonalizmie: wywiady, tabele prezentujące miejsce w grupie eliminacyjnej, zdobyte punkty, informacje dotyczące składu na mecz, ustawienia, informacje o rywalach – w komunikatach dotyczących mistrzostw świata kobiet nie miało miejsca. Rozpoczęcie kobiecego mundialu nie zostało zapowiedziane przez żadną ze stacji telewizyjnych (podlegających badaniu) podczas wieczornych wydarzeń sportowych, mecz otwarcia nie był transmitowany na żywo, a pierwsze informacje na temat trwających mistrzostw zostały zaprezentowane dopiero 19. dnia rozgrywek¹³. Do tej pory rozegrane zostały aż 42 spotkania, a do końca pozostało jedynie 10.

To, co cechowało komunikaty dotyczące mistrzostw, to przede wszystkim brak bieżących informacji, które odzwierciedlałyby pełen obraz trwających rozgrywek. TVP2 jako jedyna stacja podała informacje dotyczące 1/8 finału, jednak nie dotyczyły one wszystkich spotkań. Brakowało również zaprezentowania nazwisk strzelczyń bramek lub – jak w przypadku meczu Holandia – Japonia zakończonego wynikiem 2:1 – informacja była niepełna, gdyż prester podał nazwisko strzelczyni bramek dla zespołu Holandii, nie podając jednocześnie, kto zdobył bramkę dla drużyny Japonii. W żadnym komunikacie nie pojawiła się informacja o zawodniczkach asystujących przy bramce, co w przypadku piłki nożnej mężczyzn prezentowane było bardzo często. Brak informacji dotyczących wszystkich wyników spotkań 1/8 finału, meczów ćwierćfinałowych czy strzelczyń bramek to nie jedyne braki w komunikatach dotyczących mistrzostw. Bardziej niepokojący wydaje się

---

¹³ Pierwsze informacje na temat Mistrzostw Świata odbywających się we Francji zostały zaprezentowane 25.06 w wieczornych wydarzeniach sportowych TVP2.

brak rzetelności w prezentowanych wiadomościach, a nawet wprowadzanie widza w błąd. Podczas jednej z zapowiedzi, prezenter zakomunikował: „od jutra walka o półfinały mundialu – o 20:55 spotkanie Niemcy – Anglia”¹⁴. W komunikacie tym zgadzają się drużyny, które toczyły walkę o półfinały. Nie grały one jednak przeciwko sobie. Dzień po zapowiedzi Anglia rozegrała spotkanie przeciwko Norwegii, a dwa dni później, drużyna Niemiec w meczu ćwierćfinałowym stanęła naprzeciw reprezentacji Szwecji. Zapowiedziane spotkanie ćwierćfinałowe: Niemcy – Anglia nie miało miejsca.

Zarówno mecz finałowy, jak i półfinałowy został zapowiedziany przez trzy stacje: TVP1, TVP2, TVN. Z uwagi na wcześniejszą transmisję wieczornych wydarzeń sportowych przez stację TVP2, w dniu finału zaprezentowała ona fragment transmisji meczu na żywo podając aktualny wynik, nazwiska strzelczyń oraz zapraszając na transmisję. Pozostałe dwie stacje podały informacje na temat końcowego wyniku spotkania finałowego oraz strzelczyń zwycięskich bramek. Amerykanki pokonały w finale Holenderki 2:0 wygrywając po raz czwarty w historii i drugi raz z rzędu mistrzostwa świata. Żadna ze stacji nie przekazała informacji dotyczących meczu o brązowy medal, w którym drużyna Szwecji pokonała Anglię 2:1. Pominięte zostały również wiadomości o przyznaniu nagród indywidualnych, wśród których „Złotą Piłkę” i „Złoty But” otrzymała Amerykanka Megan Rapinoe, a „Złotą Rękawicę” Holenderka Sari van Veenendaal. Telewizja Polsat nie podała żadnego komunikatu o trwających mistrzostwach i ich zakończeniu.

Jednym z elementów poddanym analizie były przedstawiane w wieczornych wydarzeniach sportowych wywiady. Spośród wszystkich – 268 – zaprezentowanych wywiadów, aż 84% odnosiło się do sportów mężczyzn, a tylko 16% do sportu kobiet. Wywiady odnoszące się do sportu mężczyzn dotyczyły 14 dyscyplin. Wywiady dotyczące sportu kobiet przedstawione były 43 razy i prezentowane były wyłącznie w odniesieniu do 2 dyscyplin, z czego 93% z nich dotyczyło piłki siatkowej kobiet. Pozostałe 7% stanowiły wywiady odnoszące się do Mistrzostw Świata w piłce nożnej kobiet. Choć należy zaakcentować pojawienie się w wydarzeniach sportowych wywiadów w odniesieniu do kobiecej piłki, to jednak biorąc pod uwagę ogół wyników, wciąż bezsprzecznie pozostaje ona marginalizowana i lekceważona, a w odniesieniu do liczby wywiadów w męskiej piłce wydaje się być praktycznie niedostrzegana. Zauważając, iż 7% to jednak widoczny odsetek w kobiecych wywiadach, należy mieć na uwadze, iż spośród 43 wywiadów, 7% stanowią tylko 3 wywiady. Dwa z nich przeprowadzone zostały z kibicami drużyny USA, jeden stanowił fragment wypowiedzi zawodniczki podczas konferencji prasowej. Dla porównania wywiady dotyczące

¹⁴ Wypowiedź prezentera TVP2 podczas nadawania wieczornych wydarzeń sportowych z dnia 26.06.2019.

piłki nożnej mężczyzn stanowiły, aż 48% z wywiadów dotyczących sportu mężczyzn, z czego 26% przeprowadzonych zostało z zawodnikami, 18% z selekcjonerami, 2% z ekspertami, po 1% z trenerami oraz działaczami PZPN. Łącznie przeprowadzono 107 wywiadów w odniesieniu do piłki nożnej mężczyzn. Znaczącą różnicę ukazuje również czas trwania wywiadów. W przypadku piłki nożnej mężczyzn suma wywiadów wynosiła niemal 17 minut, w przypadku piłki nożnej kobiet niespełna pół minuty. Jeszcze bardziej widoczna jest różnica biorąc pod uwagę czas trwania komunikatów dotyczących piłki nożnej mężczyzn i kobiet. Informacje o piłce nożnej mężczyzn trwały łącznie około 1 godz. 50 min, podczas gdy wszystkie informacje o Mistrzostwach Świata kobiet – około 5 min.

Relacje z Mistrzostw Świata w prasie sportowej

Ważnym elementem badania była analiza prasy sportowej. W tygodniku „Piłka Nożna” we wszystkich poddanych analizie numerach zamieszczonych zostało tylko 5 tekstów odnoszących się do mundialu kobiet (w tym jeden prezentujący wyłącznie wyniki¹⁵). Dotyczyły one: reprezentantki Brazylii, która na tegorocznym turnieju była najstarszą zawodniczką w historii MŚ, a jednocześnie rekordzistką w żeńskim i męskim mundialu, w którym uczestniczyła po raz siódmy¹⁶; popularności kobiecego mundialu oraz jej wysokiego zainteresowania ze strony widzów (za granicą)¹⁷; wyników: 1/8 finału, ćwierćfinałów oraz zapowiedzi spotkań półfinałowych¹⁸; zwycięstwa Amerykanek¹⁹. Jeszcze mniejsze zainteresowanie mundialem kobiet dostrzec można w analizie numerów „Przeglądu Sportowego”, w którym – poza niesystematycznie prezentowanymi wynikami MŚ kobiet, informacji o przepisach dotyczących bramkarzy przy rzutach karnych, w której pojawił się krótki komunikat na temat kontrowersji podczas mistrzostw kobiet²⁰, oraz wywiadu z zawodniczką PSG Katarzyną Kiedrzynek, która z reporterem rozmawiała między innymi na temat trwających mistrzostw²¹ – zamieszczony został wyłącznie jeden artykuł bezpośrednio dotyczący trwającego turnieju²². W żadnym numerze (obydwóch czasopism) nie pojawił się obszerny opis mistrzostw,

¹⁵ Tygodnik „Piłka Nożna” nr 26(2019), s. 46-47.

¹⁶ Tygodnik „Piłka Nożna” nr 26(2019), s. 23.

¹⁷ Tygodnik „Piłka Nożna” nr 27(2019), s. 23.

¹⁸ Tygodnik „Piłka Nożna” nr 27(2019), s. 47.

¹⁹ Tygodnik „Piłka Nożna” nr 28(2019), s. 47.

²⁰ M. Szmigielski, *Problem FIFA z nogą*, „Przegląd Sportowy” nr 152(2019), s. 19.

²¹ Wywiad przeprowadził J. Radomski. „Przegląd Sportowy” nr 133(2019), s. 8.

²² J. Radomski, *Wielki turniej bez Polek. Ale do czasu*, „Przegląd Sportowy” nr 138(2019), s. 11.

wywiad z selekcjonerem lub zawodniczką, co bardzo często było prezentowane w odniesieniu do rozgrywek piłkarskich mężczyzn.

W programie sportowym zamieszczonym na łamach dziennika uwzględnione zostało każde ze spotkań mistrzostw transmitowane na żywo, jak również prezentowane powtórki. Również w analizowanym tygodniku, w sekcji „Piłka w TV” podana była informacja dotycząca transmisji mundialu w TVP Sport. W podanych wiadomościach (w dzienniku) pominięta jednak została informacja o transmisji 3 spotkań (Francja – Norwegia, Anglia – Kamerun, Hiszpania – USA). Przeoczenie to w postaci braków w zapowiedzi nie powoduje jednak u czytelnika (lub potencjalnego widza) dezinformacji faktów o trwających rozgrywkach. Inaczej jednak sytuacja wygląda w przypadku nieprawidłowości jakie pojawiają się w tekstach dotyczących tak ważnego wydarzenia w kobiecym futbolu. W podsumowaniu mistrzostw znalazła się informacja o zawodniczkach, które zdobyły najwięcej bramek w całym turnieju (6) – Alex Morgan (USA) oraz Ellen White (Anglia)²³. Z podanych informacji ciężko uzasadnić, dlaczego „Złoty But” dla królowej strzelczyń otrzymała inna zawodniczka USA – Megan Rapinoe, skoro zgodnie z informacjami zawartymi w tygodniku nie była najsukuteczniejszą strzelczynią mundialu. W klasyfikacji najwidoczniej nie została dodana jej bramka z meczu finałowego, co przekonuje czytelnika o 5 trafieniach zawodniczki²⁴. W meczu finałowym Rapinoe zrównała wynik trafień z Morgan oraz White, a jej trzy asysty przesądziły o otrzymaniu wyróżnienia.

Popularność kobiecego mundialu na świecie

W Polsce wciąż zauważyć można brak zainteresowania przez media kobiecą piłką nożną, a liczba prezentowanych komunikatów w wydarzeniach sportowych oraz prasie przekonuje, iż jest to męski sport. Mundial kobiet to jednak niezwykle wydarzenie, cieszące się popularnością wśród kibiców na świecie. Od spotkań 1/8 finału do końca rozgrywek na stadionach zasiadało średnio 29 087 widzów, a spotkanie finałowe obejrzało z trybun 57 900 kibiców. W czasie trwania rozgrywek kobiet odbywały się również ważne wydarzenia piłkarskie mężczyzn, które nie cieszyły się tak dużą frekwencją stadionową. Finał Ligi Narodów UEFA pomiędzy Portugalią i Holandią śledziło na stadionie 43 199 widzów, a finał Mistrzostw Świata U20 – 16 344.

Liczba widzów na stadionach to jeden z elementów, który świadczy o popularności Mistrzostw Świata w piłce nożnej kobiet we Francji. Drugim

²³ Tygodnik „Piłka Nożna” nr 28(2019), s. 47.

²⁴ Informacja, że Megan Rapinoe zdobyła 5 bramek, do czasu rozpoczęcia półfinałów, pojawiła się we wcześniejszym numerze: Tygodnik „Piłka Nożna” nr 27(2019), s. 47.

Tab. 1. Wyniki oraz liczba widzów podczas najważniejszych spotkań Mistrzostw Świata w piłce nożnej kobiet, Francja 2019

	Mecz			Liczba widzów na stadionie
FINAŁ	USA	2-0	Holandia	
m. o III miejsce	Anglia	1-2	Szwecja	20316
Półfinały	Holandia	D 1-0	Szwecja	48452
	Anglia	1-2	USA	53512
Ćwierćfinały	Niemcy	1-2	Szwecja	25301
	Włochy	0-2	Holandia	22600
	Francja	1-2	USA	45595
	Norwegia	0-3	Anglia	21111
1/8 finału	Holandia	2-1	Japonia	21076
	Włochy	2-0	Chiny	17492
	Szwecja	1-0	Kanada	38078
	Hiszpania	1-2	USA	19633
	Francja	D 2-1	Brazylia	23965
	Anglia	3:0	Kamerun	20148
	Norwegia	1-1 K 4-1	Australia	12229
	Niemcy	3-0	Nigeria	17988

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <https://pl.soccerway.com>

elementem jest wysoka oglądalność transmitowanych przez telewizję spotkań. W Niemczech rekordowa publiczność – 7,9 mln – obejrzała spotkanie ćwierćfinałowe swojej drużyny ze Szwecją²⁵. Brytyjski „The Telegraph”²⁶ poinformował, że mecz Anglii z USA był najchętniej oglądanym programem w Wielkiej Brytanii w 2019 roku. Obejrzało go 11,7 mln widzów, wyprzedzając nie tylko każdy nadawany w tym roku program, ale również zainteresowanie tegorocznymi finałami Ligi Mistrzów, które w Wielkiej Brytanii obejrzało 11,3 mln. Jak podała stacja BBC²⁷, mecz finałowy, w Holandii, śledziło 5,48 mln widzów, co stanowiło, aż 88% osób mających w tym czasie włączone

²⁵ S. Roxborough, *Women's World Cup Smashes Global Ratings Records*. Publikacja zamieszczona na stronie internetowej: <https://www.hollywoodreporter.com/news/womens-2019-soccer-world-cup-smashes-global-ratings-records-1221957> (dostęp: 28.08.2019)

²⁶ <https://www.telegraph.co.uk/world-cup/2019/07/03/englands-world-cup-defeat-usa-attracts-bbc-audience-117m-becomemost/> (dostęp: 28.08.2019)

²⁷ <https://www.bbc.com/news/world-48882465> (dostęp: 28.08.2019)

telewizory. W Polsce, mecze fazy grupowej, w telewizji oraz w Internecie, obejrzało nawet 300 tys. osób, a mecze półfinałowe – pół miliona²⁸.

Jedno z najpopularniejszych i najbardziej prestiżowych czasopism o tematyce piłkarskiej – „France Football” – które co roku przyznaje nagrodę dla najlepszego piłkarza, a od ubiegłego roku również dla najlepszej piłkarki – w numerze poprzedzającym mistrzostwa świata²⁹ poświęciło ich uwadze aż 43 strony. Redakcja czasopisma przedstawiła mundial kobiet w sposób profesjonalny, publikując harmonogram od rozpoczęcia mistrzostw do meczu finałowego, tabele eliminacji grupowych, opisy każdej z 24 drużyn biorących udział w rozgrywkach. Wydanie poprzedzające mundial nie tylko zachęcało do śledzenia turnieju, ale przede wszystkim nadawało mu rangę równą piłce nożnej mężczyzn. W czasopiśmie pojawiło się wiele wypowiedzi i wywiadów z zawodniczkami i byłymi reprezentantkami, trenerami, piłkarzami, ekspertami, co przekonuje czytelnika o dużym zainteresowaniu kobiecym mundialem, a w szczególności o jego profesjonalizacji. Dziennik nie tylko rzetelnie zaprezentował reprezentację Francji, charakteryzując każdą zawodniczkę, ale poświęcił uwagę reprezentantkom innych krajów. Na szczególną uwagę zasługuje bardzo osobisty wywiad z Martą – brazylijską napastniczką, 6-krotnie (2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2018) uznaną przez FIFA za najlepszą piłkarkę na świecie, która dorastając w jednym z najbiedniejszych regionów Brazylii, wychowując się w biedzie, w najmłodszych latach rozpoczęła grę w piłkę nożną ze swoimi kuzynami. Grając niejednokrotnie słyszała, że nie ma prawa uprawiać tego sportu, ponieważ jest on „zarezerwowany” dla chłopców, a jej uczestnictwo w niektórych turniejach było zabronione wyłącznie ze względu na jej płeć. Jak podaje w wywiadzie, zastanawiała się: dlaczego Bóg dał jej ten talent, skoro nie może go wykorzystać? Zanim wyjechała do Rio (w wieku 14 lat) na pierwsze testy do kobiecego klubu piłkarskiego, musiała przeciwstawiać się mentalności brazylijskiego społeczeństwa i nieustannej walce z uprzedzeniami. Badając i analizując kobiecą piłkę nożną, należy mieć na uwadze jednostkowe historie, które w sposób szczególny uświadamiają i obrazują walkę o równouprawnienie w dostępie do sportu, jaką niejednokrotnie muszą stoczyć kobiety.

Wnioski

Liczba komunikatów dotyczących sportów kobiet oraz czas ich trwania w porównaniu do sportu mężczyzn wskazuje nie tylko na mniejsze zainteresowanie sportem kobiet, ale także wywołuje u widza przekonanie o ich

²⁸ M. Ochędowska, *Mistrzowska nierówność*, „Tygodnik Powszechny” nr 28(2019), s. 86-89.

²⁹ „France Football” nr 3 811(2019, 4 czerwca).

braku uczestnictwa w wielu dyscyplinach sportowych. Biorąc pod uwagę liczbę komunikatów, wywiadów oraz informacje prasowe, w przypadku sportu kobiet nie ma żadnej dyscypliny, która dorównałaby jakimkolwiek ze sportu mężczyzn. Medialne marginalizowanie sportu kobiet szczególnie widoczne jest w odniesieniu do piłki nożnej.

Analizując wydarzenia sportowe oraz prasę sportową, porównując komunikaty dotyczące męskiej i kobiecej piłki nożnej, jednoznacznie można wysunąć wniosek o medialnym braku zainteresowania Mistrzostwami Świata w piłce nożnej kobiet odbywającymi się we Francji. Możliwe, że brak zapowiedzi oraz znikome informacje dotyczące badanego zagadnienia były wynikiem nieobecności polskiej reprezentacji w piłce nożnej, która nie wywalczyła awansu na mistrzostwa. Analizując jednak treści wydarzeń oraz artykułów uzasadnienie takie nie wydaje się być słuszne, bowiem wydarzenia piłkarskie z udziałem mężczyzn, takie jak Copa America, cieszyły się wysokim zainteresowaniem mediów. Biorąc pod uwagę wyniki badań wydaje się również oczywiste, że w przypadku braku uczestnictwa męskiej reprezentacji naszego kraju w mistrzostwach świata zarówno telewizja, jak i prasa nie pominęłaby tego wydarzenia, podając bieżące informacje dotyczących mundialu mężczyzn.

Kobieca piłka nożna jest nie tylko medialnie marginalizowana, ale także komunikaty, które się do niej odnoszą, niejednokrotnie nie są rzetelnymi informacjami. Wydarzenia telewizyjne i prasowe pomijają znaczną część wyników meczowych, nie podają składów drużyn, nie prezentują tabeli rozgrywek grupowych, a w wielu przypadkach nawet strzelczyń bramek. To co najbardziej jednak niepokoi, to podawanie nieprawdziwych informacji, jak w przypadku meczu drużyn, które nie miały go rozgrywać przeciwko sobie lub klasyfikacji strzelczyń z pominięciem zawodniczki, która zanotowała najwięcej trafień. Wyniki te świadczą o braku odpowiedniego przygotowania materiału, konsekwencji w przekazywaniu informacji i najwyraźniej o lekceważeniu kobiecej piłki nożnej.

Inaczej niż w Polsce stosunek do mistrzostw świata kobiet przedstawia się na świecie. Mundial kobiet cieszył się niezwykle wysoką frekwencją zarówno wśród kibiców obecnych na piłkarskich stadionach we Francji, jak również śledzących rozgrywki w telewizji. Spotkanie, Anglia – USA, które w Wielkiej Brytanii śledziło więcej widzów niż każde inne wydarzenie w tym roku (do czasu zakończenia mistrzostw), jednoznacznie prezentuje, jak popularna jest piłka nożna w tym kraju, a 88% widzów, którzy w Holandii oglądali spotkanie finałowe, ukazuje, jak wielu kibiców mają kobiece drużyny narodowe.

W Polsce brakuje wysokich osiągnięć w żeńskiej piłce nożnej, które być może zwiększyłyby medialne zainteresowanie tą dyscypliną. Choć w składzie naszej reprezentacji wiele kobiet to zawodniczki znanych i cenionych na świecie klubów piłkarskich, to jednak wydaje się, że wciąż brakuje wiodącej

gwiazdy określanej jako idol, której przykład zachęcałby do uprawiania piłki nożnej przez młodsze dziewczynki. Należy również mieć na uwadze, że rozpoczęcie kariery kobiety piłkarki często stoi w opozycji do wyznaczonych ról społecznych, a zawodniczka niejednokrotnie musi udowadniać swoje umiejętności i przeciwstawiać się panującym stereotypom, co być może zniechęca lub zmniejsza zainteresowanie tym sportem wśród kobiet.